

SAMEN LEVEN



Je relatie officieel  
regelen, wil je dat?

### 3 Samenleven

Moet je een relatie officieel maken?

### 5 Samenwonen

Samenwonen zonder contract kan aanzienlijke problemen veroorzaken.

### 9 Trouwen

Kiezen voor gemeenschap van goederen of huwelijkse voorwaarden.

### 14 Uw partner in testament

U heeft misschien geen officiële relatie maar u wilt wel wat aan uw partner nalaten. Kan dat?

### 16 Bij de notaris

Dit kunt u van de notaris verwachten als u komt voor advies over wat er allemaal voor uw relatie geregeld kan/moet worden.

### 18 Vrijstellingen & erfbelasting

### 19 Wat is uw situatie?

### 22 Vraag en antwoord

De informatie in deze uitgave is met grote zorgvuldigheid tot stand gekomen. De informatie is algemeen van karakter en niet van toepassing op individuele situaties en personen. Voor een persoonlijk advies kunt u contact met ons opnemen. Dit is een uitgave van Netwerk Notarissen. Overnemen van tekst vinden wij plezierig mits dit met bronvermelding 'Netwerk Notarissen' gebeurt.

Concept & ontwerp blik grafisch ontwerp, Utrecht  
Kairos © Fotografie Martine Kolner  
Met dank aan Familie Schulz, Familie Schreuder Goedheijt, M. Stroes, S. Godée,  
Louis Hartlooper Complex (Utrecht) en Grand Hotel Karel V (Utrecht).



U heeft een partner met wie u wilt samenleven. Is het dan nodig om die relatie officieel te maken? Officieel maken van een relatie kan door te trouwen, een geregistreerd partnerschap aan te gaan of te gaan samenwonen en een samenlevingscontract te maken bij de notaris.

Er zijn verschillende wetten en regels waarmee u rekening moet houden als u nadenkt over het officieel maken van uw relatie. Maar het gaat er vooral om wat u zelf wilt. Samenwonen, een geregistreerd partnerschap aangaan of trouwen is namelijk niet alleen een zakelijke maar vooral een persoonlijke keus. Het hangt dan ook sterk van ieders persoonlijke situatie en wensen af waarvoor men kiest.

## Een keuze maken

Vaak wordt een relatie officieel gemaakt om ervoor te zorgen dat de partner bij overlijden een aanspraak krijgt op de erfenis en/of het partnerpensioen (het nabestaandenpensioen voor een 'officiële partner'). Of om te regelen wat er moet gebeuren als de partners uit elkaar mochten gaan. Wat zijn de mogelijkheden?

## Samenwonen met een samenlevingscontract

Samenwonen zonder contract kan aanzienlijke problemen veroorzaken. Bijvoorbeeld uit huis worden gezet door de schoonfamilie omdat het huis op naam van de overleden partner stond. Geen recht hebben op alimentatie bij scheiding of pensioen bij overlijden en daardoor in de financiële problemen raken. Het maken van een samenlevingscontract bij de notaris biedt partners verschillende voordelen. Zo kunnen zij veel ruzie voorkomen als de relatie eindigt. Bovendien besparen zij tot tienduizenden euro's aan erfbelasting als een van de partners plotseling overlijdt. Over het samenlevingscontract leest u meer op pagina 5.

## Trouwen of een geregistreerd partnerschap

Het klinkt misschien niet zo romantisch, maar het huwelijk kunt u ook zien als een instituut waarvoor de wet allerlei regels heeft gemaakt. Het geregistreerd partnerschap lijkt in veel opzichten op een huwelijk, zodat wat hierna geschreven is ook geldt voor het geregistreerd partnerschap. Door te trouwen regelen partners in één klap een heleboel, zoals de regeling wanneer een van de getrouwde partners overlijdt, de achterblijvende partner alles erft. En, als er ook nog kinderen zijn, dat de kinderen op hun erfdeel moeten wachten tot beide partners zijn overleden. En dat alles zonder een testament te hoeven maken. Dat geldt ook voor alimentatie en het delen in elkaars vermogen bij scheiding; dat is allemaal voor getrouwde partners in de wet vastgelegd. Als partners het anders willen regelen dan kan dat ook, daarover leest u meer op pagina 9.

## Eerdere relatie

Voordat u de relatie met uw nieuwe partner vormgeeft, is het goed om terug te kijken. Na een scheiding bijvoorbeeld is het belangrijk om te controleren of de scheiding helemaal is afgewikkeld. Vaak blijken er namelijk nog onverwacht regelingen te zijn voor uw ex-partner, die vergeten zijn op te zeggen. Een voorbeeld hiervan is de levensverzekeringsspolis. Het komt vaak voor dat een ex-partner nog als begunstigde op de polis is vermeld. Terugkijken is ook belangrijk als uw partner is overleden. Is de erfenis helemaal afgewikkeld? En wat zijn gevolgen van het overlijden voor uw testament?

# Samenwonen

Samenwonen kan mét, maar ook zonder samenlevingscontract. Partners kunnen zich bij de gemeente op hetzelfde adres laten inschrijven, maar daar is geen samenlevingscontract voor nodig. Partners kunnen kiezen voor een samenlevingscontract, maar het hoeft niet. Als zij wat willen regelen voor scheiding en overlijden (inclusief het partnerpensioen) kiezen partners voor een samenlevingscontract bij de notaris.

## Eigen regels 'maken'

In de wet staan regels voor getrouwde partners die scheiden of overlijden. Deze regels gelden niet voor partners die ongetrouwd samenwonen. Zij moeten, als zij dat willen, hun eigen regels 'maken' in een samenlevingscontract en/of een testament. In een samenlevingscontract kunnen, kort gezegd, regels worden opgenomen voor scheiding en overlijden (voor de gezamenlijke spullen). Met een testament wordt ervoor gezorgd dat de partner bij overlijden erft (de privé-eigendommen).

## Samenlevingscontract

Wat kan er met een samenlevingscontract allemaal geregeld worden? De partners zijn in principe vrij om zelf hun eigen regels te maken. Hieronder is een aantal onderwerpen genoemd die in een samenlevingscontract vaak geregeld worden.

## Uit elkaar gaan

In het samenlevingscontract kunnen afspraken gemaakt worden voor het geval de partners uit elkaar gaan. Wie krijgt dan welke spullen? Vaak kunnen bij uit elkaar gaan rechtszaken worden voorkomen door deze zaken in een samenlevingscontract te regelen.

De partners kunnen in het samenlevingscontract afspreken dat de partner die moet verhuizen, ruim de kans krijgt een nieuwe woning te zoeken en dat de partner die in het huis blijft wonen, meebetaalt aan de verhuizing. Wat gebeurt er als het huis waarin de partners wonen eigendom is van een van hen? Dan kan de partner-eigenaar de andere partner bij het beëindigen van de relatie op straat zetten. Wilt u dit voorkomen, dan kunt u hiervoor een afspraak vastleggen in het samenlevingscontract.

Na een tijd samenwonen weten partners vaak niet meer van wie welke spullen zijn. Een lijst kan dan uitkomst bieden. Op deze lijst, die onderdeel wordt van het samenlevingscontract, noteert iedere partner de eigen spullen. Bij uit elkaar gaan is dan duidelijk wie welke spullen meeneemt.

## tip

Op [www.samenleeftest.nl](http://www.samenleeftest.nl) kunt u onderzoeken welke voordelen een samenlevingscontract voor u en uw partner biedt.

### Pensioen

Zonder een samenlevingscontract is er vaak geen recht op nabestaandenpensioen. Bij veel pensioenfondsen is een notarieel samenlevingscontract namelijk verplicht om de partner aan te kunnen melden voor het partnerpensioen (nabestaandenpensioen).

### Inleg zwart op wit zetten

Naast een hypothecaire geldlening heeft u misschien ook spaargeld of een schenking in het huis gestoken. Het is goed dit in een samenlevingscontract vast te leggen, zodat bij overlijden of scheiding duidelijk is wie wat in het huis heeft gestopt.

### Als er kinderen zijn of komen

Als er kinderen zijn of komen, werkt misschien een van de partners minder. Dit kan worden gecompenseerd door in het samenlevingscontract een inkomens- en/of alimentatieregeling vast te leggen. Zonder samenlevingscontract en testament is bij overlijden de overblijvende partner niet beschermd tegen aanspraken van de kinderen. Met een samenlevingscontract en testament kan worden geregeld dat de kinderen pas erven als beide ouders zijn overleden. Als er stiefkinderen zijn, zijn een goed testament en samenlevingscontract extra belangrijk.

### Samen aan de toekomst werken

Soms helpt een partner bij het opzetten van een bedrijf of maakt het huis bewoonbaar. In het samenlevingscontract kan met deze situaties op meerdere manieren rekening worden gehouden.

### Overlijden van een van de partners

Bij het erven van een partner is het hebben van een notarieel samenlevingscontract een van de manieren om in aanmerking te komen voor de grote belastingvrijstelling van ruim 600.000 euro. Om te erven van de partner is een testament nodig.

## tip

Heeft u samen huisdieren? Rechters moeten er steeds vaker aan te pas komen om bij uit elkaar gaan te beslissen wie het huisdier krijgt. Het is mogelijk om in het samenlevingscontract een omgangsregeling voor uw huisdier vast te leggen voor na de scheiding.



## De belangrijkste voordelen van een notarieel samenlevingscontract op een rij:

- Afspraken voor als u uit elkaar gaat: meer duidelijkheid over de spullen, minder ruzie.
- Afspraken voor als een van u overlijdt: familie erft niet mee, maar de partner die achterblijft erft alle gezamenlijke bezittingen, zoals het huis.
- Eerder in aanmerking komen voor belastingvoordelen.
- Recht op nabestaandenpensioen van de partner.
- Als u beiden investeert in het huis maar de inleg is niet even groot, dan zet u in het samenlevingscontract de inleg zwart op wit.
- Als er kinderen komen en u wilt meer samen gaan delen.
- Samen aan de toekomst werken: de partner beschermen.

## tip

Als u gaat samenwonen, kan dat gevolgen hebben voor bepaalde financiële voorzieningen. Bijvoorbeeld uw AOW of alimentatie die u ontvangt. Het is verstandig dit, voordat u gaat samenwonen, in kaart te (laten) brengen.

## tip

Als u ongetrouwd samenwoont in het huis dat uw partner huurt, dan wordt u niet automatisch als ‘medehuurder’ aangemerkt. U kunt – als u aan de voorwaarden van de wet voldoet – pas na twee jaar verlangen dat de verhuurder u als medehuurder erkent. Binnen die twee jaar loopt u, als partner van de huurder, de kans op straat te worden gezet (bij overlijden van uw partner bijvoorbeeld) zonder dat u daartegen iets kunt ondernemen. Het is daarom het beste, als u in de toekomst een nieuwe huurovereenkomst sluit, deze samen aan te gaan. U wordt dan allebei als huurder aangemerkt en heeft dan beiden recht om in de woning te blijven wonen. In het samenlevingscontract kunt u afspreken wie na het beëindigen van de relatie in de woning mag blijven wonen.



# Trouwen

Door te trouwen maken partners hun relatie officieel bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Dit geldt ook voor het aangaan van een geregistreerd partnerschap. Als partners vóór het huwelijk niets bij de notaris regelen dan zijn zij automatisch getrouwd in gemeenschap van goederen. Dit betekent dat zij bij scheiding alle bezittingen en schulden die zij hebben moeten delen. Ook die bezittingen en schulden die de partners al voor het huwelijk hadden. De studieschuld of de erfenis van oma moet dus ook gedeeld worden.

## In gemeenschap van goederen

Trouwen in gemeenschap van goederen betekent dat de partners vanaf het 'jawoord' samen één vermogen hebben. De partners zijn daarmee samen eigenaar van het totale vermogen: samen eigenaar van de bezittingen, maar ook van de schulden. Het salaris (en andere inkomsten) van beide partners wordt ook van hen samen.

Als een van de partners schulden heeft, kan de hele gemeenschap van goederen door schuldeisers (degenen die geld tegoed hebben) worden aangesproken, bijvoorbeeld door beslag te leggen. Bij een faillissement van een van beiden gaat de hele gemeenschap van goederen mee failliet.

Bij een echtscheiding verdelen de partners de gemeenschap van goederen; zowel de bezittingen als de schulden. De partners moeten proberen het eens te worden wie welke spullen uit de gemeenschap van goederen krijgt. Daarbij moet de waarde van alle spullen worden vastgesteld. Bijvoorbeeld: als de ene partner de auto uit de gemeenschap krijgt, moet de andere partner iets anders uit de gemeenschap met dezelfde waarde krijgen. Of de partner die de auto krijgt, betaalt de helft van de waarde van de auto aan de andere partner.

## Huwelijkse voorwaarden

Door huwelijkse voorwaarden te maken kunnen partners zelf kiezen of en welke bezittingen of schulden zij op welke manier willen delen. Met huwelijkse voorwaarden kan in de meeste gevallen voorkomen worden dat schuldeisers aanspraak kunnen maken op het vermogen van de andere echtgenoot.

‘Een ongeluk komt nooit alleen’ is een bekend spreekwoord. In de praktijk blijkt dit maar al te waar. Een voorbeeld: Als tante Corrie overlijdt, is haar nicht Saskia de enige erfgename omdat tante geen testament had. Omdat oom Herman al eerder was overleden heeft tante Corrie best een grote erfenis nagelaten. Saskia leeft al een tijdje apart van haar man. Nu ze meer financiële armsglag heeft, besluit ze de scheiding aan te vragen. Ze beseft niet dat de erfenis ook aan haar man toekomt, omdat zij in gemeenschap van goederen zijn getrouwd. Hij eist dan ook de helft van de erfenis op. Erfenissen hoeven niet gedeeld te worden bij een scheiding als de overledene dat in zijn/haar testament zo had bepaald (dit wordt een ‘uitsluitingsclausule’ genoemd).

## tip

De keuze voor gemeenschap van goederen of huwelijkse voorwaarden hangt af van uw persoonlijke situatie. Het is dus goed om u vóór het huwelijk door ons te laten adviseren wat het beste past bij uw situatie.

Ondernemers kiezen vaak voor huwelijkse voorwaarden; dan blijven bijvoorbeeld de vermogens van beide echtgenoten gescheiden. Een andere reden om voor huwelijkse voorwaarden te kiezen is dat een van beide echtgenoten meer vermogen dan de ander heeft opgebouwd of dat een van beiden zicht heeft op een schenking of erfenis. Ook tijdens het huwelijk kan nog gekozen worden voor huwelijkse voorwaarden.

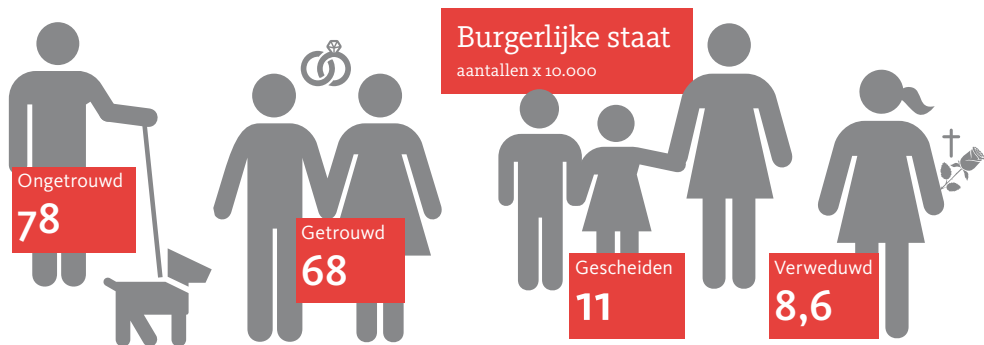
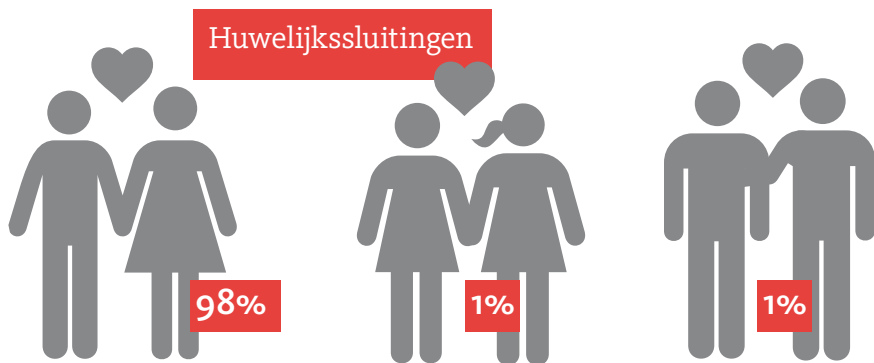
### **Uitgangspunt huwelijkse voorwaarden**

Vaak is het uitgangspunt van huwelijkse voorwaarden het volgende.

Ieder van de partners behoudt zijn of haar eigen vermogen. Alle bezittingen (zowel die van vóór of tijdens het huwelijk) blijven dus in principe van de partner die deze heeft gekregen. Omdat de vermogens van de partners gescheiden blijven, zijn in principe de schulden van de ene partner niet verhaalbaar op het vermogen van de andere partner. Als beide partners een schuld zijn aangegaan, zijn vanzelfsprekend beide partners met hun vermogen aansprakelijk. Verder wordt dan in de huwelijkse voorwaarden geregeld wat er bij scheiding wordt gedeeld. Als partners bij scheiding geen vermogen met elkaar willen delen dan noemen we dat ‘koude uitsluiting’. Willen de partners wel inkomen en/of vermogen met elkaar delen dan spreken zij in de huwelijkse voorwaarden een ‘verrekenbeding’ af. De huwelijkse voorwaarden worden op maat gemaakt naar de situatie en wensen van de partners.

# Zo leven we in Nederland

Cijfers CBS



Als partners dat willen, kan met de huwelijkse voorwaarden ook worden beschreven welke bezittingen/spullen ieder van hen heeft op het moment dat zij trouwen. Dit kan handig zijn bij een scheiding of voor schuldeisers.

### **Pensioen**

Bij echtscheiding moet de tijdens het huwelijk opgebouwde aanspraak op ouderdomspensioen ieder voor de helft worden verdeeld. Degene die minder pensioen heeft opgebouwd krijgt dan een gedeelte van het ouderdomspensioen dat de ex-partner later ontvangt. In de huwelijkse voorwaarden kunnen partners andere afspraken maken. Bijvoorbeeld door af te spreken dat pensioen niet wordt gedeeld; of de afspraak dat ook het pensioen wordt gedeeld dat is opgebouwd in de periode dat de partners samenwoonden.

## **tip**

U kunt de mogelijkheden van huwelijkse voorwaarden ontdekken op [www.huwelijksezaken-test.nl](http://www.huwelijksezaken-test.nl). Hier test u wat het beste bij u beiden past: huwelijkse voorwaarden of gemeenschap van goederen.

### **Overlijden**

De wet regelt wie van u erft als u geen testament heeft gemaakt. Als u trouwt en u heeft geen testament, dan erft u automatisch van elkaar. Zijn er ook kinderen, dan erven zij samen met de achterblijvende partner. De zogenaamde wettelijke verdeling is dan van toepassing. Dit houdt in dat de partner en de kinderen erven, maar dat de kinderen hun erfdeel in principe pas kunnen opeisen bij het overlijden van de achterblijvende partner. Is het voor getrouwde partners nodig een testament te maken? Het maken van een testament is zeker het overwegen waard! Vraag ons om advies.

### **Beperking gemeenschap van goederen**

Er komt een wetsvoorstel aan waarmee de gemeenschap van goederen wordt beperkt. Deze beperking houdt in dat erfenissen en schenkingen voortaan niet meer in de gemeenschap van goederen vallen zodat ze bij een scheiding niet gedeeld hoeven te worden. Ook bezittingen en schulden die ieder bij het trouwen heeft, hoeven bij een scheiding niet meer te worden gedeeld. Over dit wetsvoorstel moet eerst nog in de Tweede en Eerste Kamer worden gedebatteerd zodat het nog niet zeker is of en wanneer de wet wordt aangepast.

## **tip**

Als u gaat trouwen kan dat gevolgen hebben voor bepaalde financiële voorzieningen. Bijvoorbeeld uw AOW of alimentatie die u ontvangt. Het is verstandig dit voordat u gaat trouwen in kaart te (laten) brengen.

### De belangrijkste voordelen van huwelijkse voorwaarden op een rij:

- ..... U beschermt uw partner tegen de risico's van uw onderneming; als de vermogens gescheiden blijven, kunnen schuldeisers niet aankloppen bij uw partner.
- ..... U weet bij echtscheiding waar u aan toe bent.
- ..... U kunt zelf regelen of en hoeveel inkomen of vermogen u met elkaar wilt delen.
- ..... U kunt ieders bezit en spullen vastleggen. Hiermee heeft u bij echtscheiding en faillissement bewijs wat ieders bezittingen zijn.
- ..... U kunt zelf bepalen of u bij echtscheiding de rechten op ouderdomspensioen met elkaar wilt delen.
- ..... U kunt zelf regelen of u erfenissen of schenkingen die u ontvangt, wilt delen. U bent dan niet afhankelijk van de uitsluitingsclausule die de overledene/gever heeft bepaald.

### tip

.....  
Heeft u al eerder een testament gemaakt, dan adviseren wij u dringend om ons te laten kijken of dat wel past bij de nieuwe situatie. Een testament gaat namelijk vóór de wet. Als u in het verleden bijvoorbeeld uw broer in het testament als enig erfgenaam heeft benoemd, dan vervalt door uw huwelijk deze benoeming niet, tenzij in het testament met een toekomstig huwelijk rekening is gehouden.  
.....

### Wist u dat ...

als u getrouwd bent u niet per se samen hoeft te wonen? Het is bijvoorbeeld mogelijk om ieder een eigen huis aan te houden en daar te blijven wonen.

# Uw partner in testament

Als u besluit uw relatie niet officieel te maken door te trouwen, een geregistreerd partnerschap te sluiten of te gaan samenwonen, kan een testament voor u en uw partner toch van belang zijn.

Met een testament kunt u uw partner uw hele vermogen, een deel daarvan of bepaalde spullen na uw overlijden nalaten. U moet er dan wel rekening mee houden dat uw partner na uw overlijden erfbelasting moet betalen over wat hij/zij uit uw erfenis krijgt. Omdat u geen 'officiële' relatie heeft, geldt het hoogste tarief voor de erfbelasting en is er slechts een vrijstelling van ruim 2.000 euro. Op pagina 18 ziet u een overzicht van de vrijstelling voor de erfbelasting.

## **Gescheiden**

Heeft u kinderen uit een eerdere relatie? Dan kan onder omstandigheden de andere ouder, dus uw ex-echtgenoot/partner, via uw kinderen van u erven. Met een testament kan dat worden voorkomen.

Als u aan het scheiden bent of de scheiding al rond is, is het goed om na te gaan of uw ex-echtgenoot/partner niet langer van u erft. Daarbij maakt het uit of u getrouwd was of samenwonend en of u een testament had. Wij kunnen u daarover informeren.



De notaris kan u adviseren over alles wat met **relatievormen** te maken heeft. In een eerste gesprek bespreekt u uw wensen met de notaris.

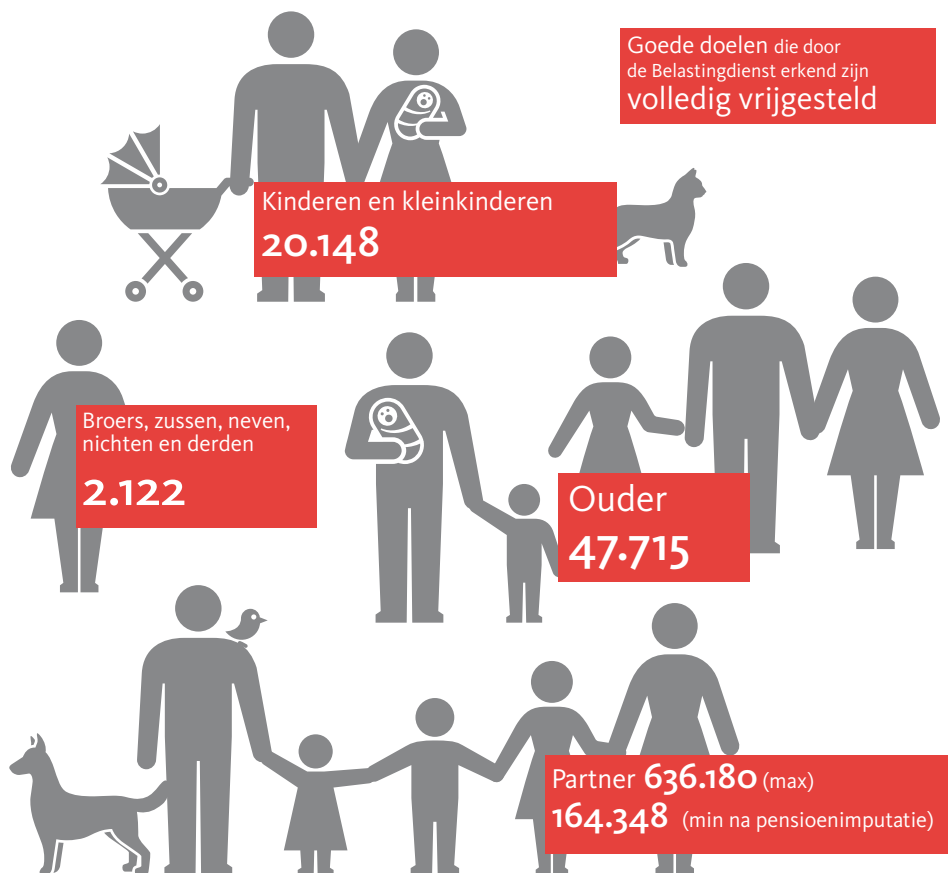


De notaris informeert u over de juridische mogelijkheden om uw relatie te regelen en geeft vervolgens een concreet advies hoe u uw wensen kunt realiseren. Het is handig als u de notaris inzicht kunt geven in uw financiële zaken.

- 1 Na of tijdens het eerste gesprek adviseert de notaris aan de hand van uw wensen hoe u uw relatie het beste kunt regelen. Vanzelfsprekend is het mogelijk om het bij dit adviesgesprek te houden. Als u zaken al concreet wilt invullen, maakt de notaris een ontwerp van uw testament, samenlevingscontract, huwelijkse of partnerschapsvoorwaarden.
- 2 Het ontwerp kunt u thuis rustig nalezen. Na het lezen bespreken we of de tekst van de akten goed is of nog moet worden aangepast.
- 3 Als u het met het ontwerp eens bent, maken we een afspraak om de akten te ondertekenen. Bij huwelijkse voorwaarden geldt dat ze vóór het huwelijk moeten zijn ondertekend om te voorkomen dat u in gemeenschap van goederen trouwt.
- 4 Originele akten worden in onze kluis bewaard; u krijgt van de door u ondertekende akten een afschrift mee.
- 5 Als u een testament heeft gemaakt, geven we dat door aan het Centraal Testamentenregister zodat na overlijden het testament kan worden teruggevonden. De inhoud van het testament maken we niet bekend aan het register. Als u huwelijkse voorwaarden maakt, wordt een afschrift van de huwelijkse voorwaarden door ons aan de rechtbank gestuurd zodat ze worden ingeschreven in een register. Dit is nodig om ervoor te zorgen dat ook derden rekening kunnen houden met de afspraken die u in uw huwelijkse voorwaarden maakt.
- 6 Een testament kunt u altijd nog wijzigen; dit wordt 'herroepen' genoemd. Wacht hier nooit te lang mee; als u door ziekte (bijvoorbeeld dementie) geestelijk niet meer in staat bent om een akte te ondertekenen, is het wijzigen van een testament niet meer mogelijk.  
Huwelijkse voorwaarden of een samenlevingscontract kunt u later ook nog altijd wijzigen; u moet het daarover dan wel beiden eens zijn.

# Als iemand van u een erfenis krijgt

Als iemand van u een erfenis krijgt, moet hij/zij erfbelasting betalen als hij/zij meer krijgt dan het voor hem/haar vrijgestelde bedrag. Hieronder is een aantal van de vrijstellingen voor de erfbelasting in 2016 opgenomen.



# Wat is uw situatie?

## Huwelijk

### Bij scheiding

Financiële afwikkeling van het huwelijk is afhankelijk van de vraag of er huwelijkse voorwaarden zijn of dat de echtgenoten in gemeenschap van goederen zijn getrouwd. Als echtgenoten in gemeenschap van goederen zijn getrouwd dan worden bezittingen en schulden 50/50 gedeeld.

## Samenwonen

Financiële afwikkeling is afhankelijk van het samenlevingscontract. Als er bijvoorbeeld is afgesproken dat de partners ieder voor de helft recht hebben op de spullen in huis, dan moeten die spullen 50/50 worden gedeeld. Is er geen samenlevingscontract dan moeten partners samen afspraken maken over hun eventuele gezamenlijke bezittingen.

De gemeenschap van goederen die voor getrouwde partners geldt, geldt niet voor ongetrouwde partners. In principe hoeven dus de bezittingen en schulden niet 50/50 te worden gedeeld. In het samenlevingscontract kan dat overigens wél afgesproken zijn.

### Bij overlijden

Echtgenoten erven 'automatisch' van elkaar.

## Geregistreerd partnerschap

Financiële afwikkeling van het geregistreerd partnerschap is afhankelijk van de vraag of er partnerschapsvoorwaarden zijn of dat de partners in gemeenschap van goederen zijn geregistreerd. Als partners in gemeenschap van goederen zijn geregistreerd dan worden bezittingen en schulden 50/50 gedeeld.

Partners erven 'automatisch' van elkaar.

Partners erven alleen van elkaar als er een testament is. In een samenlevingscontract kan een 'stukje erfrecht' worden opgenomen m.b.t. gezamenlijke bezittingen.

# Wat is uw situatie?

## Huwelijk

### Kinderen

Kinderen tijdens een huwelijk geboren, hoeven niet erkend te worden. Bij overlijden geldt de basisvoorziening uit de wet, de 'wettelijke verdeling'. Voor uitbreiding daarvan, andere verdeling van de erfenis, of aanwijzen voogd en bewindvoerder maken partners een testament.

## Samenwonen

Kinderen die tijdens een ongetrouwde samenwoning worden geboren, moeten erkend worden. Verder geldt dat als ouders samen het gezag over het kind willen hebben, ze dat moeten aanvragen. Dat kan pas als de erkenning bij de burgerlijke stand van de gemeente is geregeld. Het gezag kan digitaal worden aangevraagd via: <https://loket.rechtspraak.nl/Burgers>.

## Geregistreerd partnerschap

Kinderen die tijdens een geregistreerd partnerschap worden geboren hoeven niet erkend te worden. Bij de geboorte van een kind tijdens een geregistreerd partnerschap van twee vrouwen kan de 'moe-der' automatisch ouder van het kind worden of het kind erkennen, afhankelijk van de situatie. Het gezag is vervolgens automatisch geregeld. Bij overlijden geldt hetzelfde als bij huwelijk.

### Pensioen

Nabestaandenpensioen voor de achterblijvende echtgenoot bij overlijden van een van hen. Bij echtscheiding worden de tijdens huwelijk opgebouwde rechten op ouderdompensioen gedeeld tenzij anders geregeld in de huwelijksvoorwaarden of het echtscheidingsconvenant.

Alleen nabestaandenpensioen voor de achterblijvende partner bij overlijden van een van de partners als de partner als begunstigde is aangemeld bij het pensioenfonds. Hiervoor is vaak een samenlevingscontract bij de notaris verplicht. In principe geen deling van de tijdens de samenwoningrelatie opgebouwde pensioenrechten, tenzij dat is afgesproken in een samenlevingscontract.

Nabestaandenpensioen voor de achterblijvende partner bij overlijden van een van hen. Bij echtscheiding worden de tijdens het geregistreerd partnerschap opgebouwde rechten op ouderdompensioen gedeeld tenzij dat anders is geregeld in de partnerschapsvoorwaarden of het echtscheidingsconvenant.

**Alimentatie**

Ja, tenzij daar (kort) vóór of na de scheiding andere afspraken over worden gemaakt.

Nee, alleen als daar afspraken over zijn gemaakt in het samenlevingscontract of bij scheiding. Deze afspraken kunnen ongewenste gevolgen voor de belastingen hebben.

Ja, tenzij daar (kort) voor de scheiding andere afspraken over zijn gemaakt.

**Formaliteiten start**

Bij de ambtenaar van de burgerlijke stand geeft u het 'jawoord'; bij de notaris regelt u huwelijkse voorwaarden.

In principe geen formaliteiten. Voor sommige voorzieningen is het nodig bij de gemeente in te schrijven op hetzelfde adres.

Naar de ambtenaar van de burgerlijke stand, naar de notaris voor de partnerschapsvoorwaarden.

**Formaliteiten einde**

Scheiding moet via de rechter; een advocaat moet worden ingeschakeld. Er ligt een wetsvoorstel waardoor het mogelijk wordt zonder rechter te scheiden; dit geldt waarschijnlijk alleen als er geen minderjarige kinderen zijn.

Geen formaliteiten, mogelijk uitschrijving uit adres bij gemeente. Als er een samenlevingscontract is, staan daar mogelijk formaliteiten in voor het eindigen relatie. In ieder geval geen scheiding via de rechter.

Scheiding moet via de rechter; er moet een advocaat worden ingeschakeld. Als er geen kinderen zijn of kinderen ouder dan 18 jaar, dan kunt u ook scheiden via de ambtenaar van de burgerlijke stand. U moet dan wel eerst bij de notaris of advocaat een scheidingsovereenkomst laten maken.

# Vraag Antwoord

**T**oen wij een paar jaar geleden trouwden hebben we geen huwelijkse voorwaarden gemaakt. Mijn man gaat nu een bedrijf starten en we willen graag alsnog huwelijkse voorwaarden maken. Kan dat?

Ja, het is mogelijk om tijdens het huwelijk nog huwelijkse voorwaarden te maken. Omdat u geen huwelijkse voorwaarden had toen u trouwde, zijn alle bezittingen en schulden op dat moment van beiden geworden. Dit betekent dat we bij het maken van de huwelijkse voorwaarden de gemeenschap van goederen moeten gaan verdelen. Immers de huwelijkse voorwaarden zorgen ervoor dat er een scheiding komt tussen de vermogens van ieder van u, zodat uw vermogen buiten schot blijft als er schulden zijn in het bedrijf van uw man. Voor de verdeling van de gemeenschap van goederen is het nodig dat we een beschrijving maken van de actuele stand van uw vermogens. Behalve dat de gemeenschap van goederen moet worden verdeeld, moeten er ook huwelijkse voorwaarden worden gemaakt. Dit alles wordt vastgelegd in een notariële akte.

**W**ij gaan binnenkort trouwen. Voor mij is het de eerste keer, maar mijn vriendin is al eerder getrouwd geweest en heeft al kinderen. Moeten wij wat bij de notaris regelen?

Vóór het huwelijk maakt u de keus of u in gemeenschap van goederen wilt trouwen of op huwelijkse voorwaarden. Kiest u niet voor huwelijkse voorwaarden, dan trouwt u automatisch in gemeenschap van goederen.

Omdat uw partner eerder getrouwd is geweest en zij kinderen heeft, is het goed u te laten adviseren over een testament en huwelijkse voorwaarden. Reden om huwelijkse voorwaarden te maken kan bijvoorbeeld zijn om bezittingen apart te houden of omdat de eerdere scheiding financieel nog niet helemaal is afgewikkeld. Een testament kan nodig zijn als u bij uw overlijden ook aan de kinderen van uw partner wilt nalaten. Ook uw partner kan vanwege de eerdere scheiding redenen hebben om een testament te maken.

**I**k ga binnenkort samenwonen met mijn vriendin en heb haar ook al ten huwelijk gevraagd. Wanneer we gaan trouwen weten we nog niet. Ik heb gelezen dat als je getrouwd bent je automatisch van elkaar erft en dat ook veel andere zaken automatisch geregeld zijn. Moeten we voor de tijd dat we samenwonen en nog niet getrouwd zijn wat regelen?

Het klopt inderdaad dat u door te trouwen een aantal zaken al regelt. Als u niet in gemeenschap van goederen wilt trouwen, moet u nog wel naar de notaris om huwelijkse voorwaarden te laten maken. Wat het erven betreft is in de wet geregeld dat als een van beide echtgenoten overlijdt, de achterblijvende echtgenoot alles erft. Voor de periode dat u nog niet getrouwd bent, kan het nodig zijn toch wat te regelen, bijvoorbeeld een testament. Dat speelt in meerdere situaties, bijvoorbeeld als u niet samen eigenaar bent van de woning waarin u samenwoont.

**E**igenlijk willen we alleen voor het pensioen een samenlevingscontract maken. Om onnodige kosten te voorkomen, vragen wij ons af hoe belangrijk het is dat we wat regelen voor het pensioen.

Als u ouderdomspensioen opbouwt, heeft u ook vaak een nabestaandenpensioen. Bent u getrouwd, dan gaat het nabestaandenpensioen automatisch bij uw overlijden naar uw echtgenoot. Als u samenwoont gebeurt dat niet automatisch! U moet uw partner als begunstigde aanmelden bij uw pensioenfonds. Dan voorkomt u dat het potje dat u opbouwt in rook opgaat als u overlijdt. Uit uw vraag blijkt dat het pensioenfonds eist dat u elkaar in een notarieel samenlevingscontract heeft aangewezen als begunstigde. Wellicht dat u wilt informeren bij het pensioenfonds om welk bedrag van nabestaandenpensioen het gaat?

---

# Uw Netwerknotararis

Netwerk Notarissen vormen een organisatie van 154 Nederlandse notariškantoren. Wij werken nauw samen en kunnen zo mensen beter van dienst zijn op de kruispunten van hun leven.

Netwerk Notarissen staan open voor alles dat nieuw is en staan midden in de snel veranderende maatschappij. We schetsen actuele scenario's voor onze cliënten en zoeken direct passende oplossingen bij de nieuw ontstane werkelijkheid. Netwerk Notarissen staan in open contact met elkaar. We delen onze kennis, ervaring en ons netwerk zodat dit iedereen ten goede kan komen.

Netwerk Notarissen zitten niet in hun studeerkamer te verstoffen, maar nemen pro-actief deel aan de maatschappelijke discussie, via kranten, radio, tv, en ook in 'Den Haag'. Dat doen we in taal die voor iedereen te volgen is. Om de mensen in het land beter te informeren en elkaar beter te begrijpen. Door te werken zoals we werken, kunnen Netwerk Notarissen net iets meer essentiële waarde leveren op de kruispunten van uw leven. Vandaar onze lijfspreuk:

*Netwerk Notarissen. Net Iets Meer Notaris.*

---

## WFO Netwerk Notarissen

Zuiderkerkplein 9, 1601 HK Enkhuizen  
T (0228) 51 24 44  
E [info@wfonotarissen.nl](mailto:info@wfonotarissen.nl)  
[www.wfonotarissen.nl](http://www.wfonotarissen.nl)

Burgemeester Schrijnderlaan 2, 1613 JW Grootebroek  
T (0228) 51 24 44  
E [info@wfonotarissen.nl](mailto:info@wfonotarissen.nl)  
[www.wfonotarissen.nl](http://www.wfonotarissen.nl)